

§ 55

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Johanna Nuortevan toivomusponnosta Ote-opetukseen ja pienryhmiin hakeneiden oppilasmäärien tilastoinnista ja mahdollisuudesta rakentaa jono-järjestelmä

HEL 2021-011658 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle liitteenä olevasta valtuutettu Johanna Nuortevan toivomusponnosta, jossa kaupunginvaltuusto edellyttää selvitettävän mahdollisuutta tilastoida ote-opetukseen ja pienryhmiin hakeneiden oppilaiden määrät ja tehdyt päätökset. Valtuusto edellyttää myös, että selvitetään tapoja rakentaa jonojärjestelmä sekä Ote- että pienryhmäpaikoille hakeutumiseen, jotta järjestelmä on nykyistä läpinäkyvämpi, ennakoitavampi, ja toisaalta vahvan tuen tarpeen arviointia ja suunnittelua olisi helpompi toimialalla tehdä.

Oppijan pedagoginen tuki on jatkumo ja oppilaan tarvitsema tuki toteutetaan kasvatus- ja opetushenkilöstön yhteistyönä. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Opetuksen järjestäjän tulee järjestää oppilaan opetus tarvittavin yksilöllisin tukitoimin heti tuen tarpeen ilmetessä. Perusopetuslain näkökulmasta oppilasta ei siis voida asettaa jonoon erityisen tuen järjestämiseksi. Tuki tulee antaa oppilaalle ensisijaisesti lähikoulussa, omassa opetusryhmässä erilaisin joustavin järjestelyin, ellei oppilaan yksilöllinen tuen tarve edellytä tuen järjestämistä erityisluokalla tai muussa soveltuvassa paikassa.

Oppilaalla on oikeus saada erityistä tukea, jos moniammatillisessa yhteistyössä todetaan, ettei oppilaan saama tehostettu tuki ole riittänyt. Kun oppilaalle suunnitellaan erityistä tukea, tulee konsultoida suomenkielisessä perusopetuksen erityissuunnittelijaa ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa pedagogista asiantuntijaa, jotta yhteistyössä pedagogiikkaa toteuttavan koulun henkilökunnan kanssa voidaan pohtia oppilaalle parhaiten sopivia erityisen tuen toteuttamisen muotoja. Perusopetuslain 17 §:n mukaisesti erityisen tuen päätöksessä tulee päättää oppilaan pääsääntöinen opetusryhmä sekä tarvittaessa perusopetuslain 18 §:n mukaisesti erityiset opetusjärjestelyt.

Erityistä tukea saavat oppilaat tilastoidaan kerran lukuvuoden aikana, tilastointipäivänä. Suomenkielisessä perusopetuksessa erityissuunnittelijat ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa pedagoginen asiantuntija kokoavat omalta alueeltaan tietoa oppilaista, joiden opetus toteutetaan

erityisluokalla. Tätä tietoa hyödynnetään seuraavan lukuvuoden erityisluokkaverkon suunnittelussa, jotta tukea pystytään kohdentamaan lähipalveluna ja oikea-aikaisesti. Erityisluokkaverkko muodostuu suurpiirialueen tarpeiden mukaisesti ja sitä suunnitellaan yhteistyössä alueen koulujen kanssa sekä kokonaisuutta arvioidaan lukuvuosittain. Helsingin erityisluokkaverkko on laaja ja erityisluokkia sijoitetaan niille alueille missä oppilaat asuvat. Erityisluokkaverkon suunnittelulla pystytään turvaamaan alueen palvelutarpeet lähikouluperiaatteen mukaisesti.

Ote-opetus ja -perhetyö on yksi perusopetuslain 18 §:ssä mainitusta erityistä opetusjärjestelyistä, jota järjestetään suomenkielisessä perusopetuksessa. Ote-opetuksella ja -perhetyöllä tuetaan 7.–9.-luokkalaisia oppilaita, joiden koulunkäyntiä hankaloittavat runsaat poissaolot tai koulunkäynti on kokonaan keskeytynyt, jolloin syrjäytymisen riski on suuri. Ote-opetuksen tukena on aina perhetyön sosiaaliohjaaja, joka työskentelee koululla sekä nuoren toimintaympäristössä tavaten sekä nuorta että hänen vanhempansa. Ote-perhetyön edellytyksenä on, että oppilaalla on perhesosiaalityön mukainen tai lastensuojelun asiakkuus, mutta oppilasta ei ole sijoitettu pitkäaikaisesti lastensuojelulaitokseen. Oppilaan ja huoltajan tulee sitoutua Ote-perhetyöhön ja sosiaaliohjaajan antamaan tukeen ja Ote-opetuksen ja -perhetyön katsotaan hyödyttävän oppilasta. Toimintaan mukaan hakeutuu vuosittain 40-50 oppilasta ja perhettä, joista mukaan pääsevät yleensä kaikki kriteerit täyttävät oppilaat.

Ote-opetus ei ole erityisluokka eikä oppilas siirry opetukseen pysyvästi vaan Ote-opetus on väliaikainen ratkaisu, jonka ensisijaisena tavoitteena on oppilaan opiskelun käynnistäminen ja opetukseen kiinnittyminen sekä tukea oppilasta palaamaan oman koulun opetukseen. Ote-opetus on yksi tapa tukea oppilaan koulunkäyntiä, mutta samoja tukitoimia voidaan toteuttaa koulun ja lastensuojelun yhteistyönä oppilaalle myös ilman varsinaista Ote-opetusta. Jo ennen Ote-opetukseen siirtymistä koulun tulee osoittaa, että oppilasta on tuettu erilaisilla joustavilla opetusjärjestelyillä. Erityissuunnittelijat toimivat aina koulun tukena ja miettivät yhdessä koulujen kanssa pedagogisia ratkaisuja, miten opetusta voidaan toteuttaa oppilaalle, jolle ei ole voitu tarjota paikkaa Ote-opetuksessa ja -perhetyössä.

Ote-opetusta ja -perhetyötä toteutetaan viidellä alueella. Tietoa Ote-opetuksessa olevista ja hakeneista tilastoidaan kaupunkitasoisesti sekä alueittain. Tilastoihin kootaan tietoa muun muassa oppilaan saamasta tuesta ennen Ote-opetukseen hakeutumista, suunniteltu Ote opetukseen ja -perhetyöhön osallistumisaika sekä mahdollisesti kielteinen päätös sekä sen perustelut. Vuositason tietojen pohjalta käydään keskustelua alueiden erityissuunnittelijoiden, Ote-opettajien, Ote-ohjaajien ja Ote-koulujen rehtorien kesken. Nämä tilastot ja tiedot toimivat hyvänä

pohjana ote- opetuksen ja perhetyön kehittämistyölle. Tilastoja hyödynnetään myös suunniteltaessa ja arvioitaessa kunkin oppilaan kokonaistilannetta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala yhdessä koulujen kanssa tekee jatkuvaa kehittämistyötä perusopetuksen tasa-arvon ja laadun vahvistamiseksi. Koulujen toimintakulttuuria ja toimintaa kehitetään vastaamaan alueen lasten ja perheiden tarpeita ja kehittämisen tavoitteena on lähipalveluiden vahvistaminen. Helsingissä kaikille sopivan koulun kehittämistoimintaan osallistuvat kaikki suomenkieliset ja ruotsinkieliset peruskoulut. Jotta tuki saadaan toteutettua oppilaan tarvitsemalla tavalla ja erityisluokkapaikkojen määrä saadaan vastaamaan tarvetta, on tärkeää saada tilastoitua pienryhmäpaikkaa hakeneiden oppilaiden määrät sekä kielteisen päätöksen saaneet oppilaat. Lautakunta katsoo, että läpinäkyvyyden lisääminen on tarpeen. Perusopetuslain mukaan erityisluokille ei voida luoda jonotusjärjestelmää vaan oppilaalle on tarjottava tukea heti tuen tarpeen ilmetessä ja erityisen tuen järjestämispaikka tulee ilmetä erityisen tuen päätöksessä. Lisäksi lautakunta toteaa, että Ote-opetukseen että erityisluokille hakeneiden ja ilman paikkaa jääneiden nuorten määrää on tarpeen tilastoida nykyistä tarkemmin.

Käsittely

Vastaehdotus:

Ozan Yanar: Poistetaan kohta: "Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että suomenkielisessä perusopetuksessa erityissuunnittelijan ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa pedagogisen asiantuntijan tekemää säännöllinen yhteistyö koulujen kanssa mahdollistaa ajankohtaisen tiedon saamisen vahvaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevien oppilaiden kokonaistilanteesta. Tämä tieto on riittävää alueen palveluiden kehittämistyöhön."

Lisätään tilalle: "Jotta tuki saadaan toteutettua oppilaan tarvitsemalla tavalla ja erityisluokkapaikkojen määrä saadaan vastaamaan tarvetta, on tärkeää saada tilastoitua pienryhmäpaikkaa hakeneiden oppilaiden määrät sekä kielteisen päätöksen saaneet oppilaat. Lautakunta katsoo, että läpinäkyvyyden lisääminen on tarpeen."

Kannattaja: Vesa Korkkula

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Ozan Yanarin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Ozan Yanar: Poistetaan kohta: "Lisäksi lautakunta toteaa, että Ote-

opetukseen ja-perhetyöhön hakeneiden sekä erityistä tukea saavien oppilaiden tilastointi ja tietojen kerääminen ovat nykyisellään riittävät. "

Lisätään tilalle: "Lisäksi lautakunta toteaa, että Ote-opetukseen että erityisluokille hakeneiden ja ilman paikkaa jääneiden nuorten määriä on tarpeen tilastoida nykyistä tarkemmin."

Kannattaja: Vesa Korkkula

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Ozan Yanarin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Ansa Savolainen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 81035
anne.savolainen(a)hel.fi
Agneta Lundmark, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 84031
agneta.lundmark(a)hel.fi
Maria Tauriainen, Oppimisen tuen yksikön päällikkö, puhelin: 310 31855
maria.tauriainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Nuorteva Johanna, toivomusponsi, Kvsto 13.10.2021 asia 25

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa lausunnon kaupunginhallitukselle liitteenä olevasta valtuutettu Johanna Nuortevan toivomusponnosta, jossa kaupunginvaltuusto edellyttää selvitettävän mahdollisuutta tilastoida ote-opetukseen ja pienryhmiin hakeneiden oppilaiden määrät ja tehdyt päätökset. Valtuusto edellyttää myös, että selvitetään tapoja rakentaa jonojärjestelmä sekä Ote- että pienryhmäpaikoille hakeutumiseen, jotta järjestelmä on nykyistä läpinäkyvämpi, ennakoitavampi, ja toisaalta vahvan tuen tarpeen arviointia ja suunnittelua olisi helpompi toimialalla tehdä.

Oppijan pedagoginen tuki on jatkumo ja oppilaan tarvitsema tuki toteutetaan kasvatus- ja opetushenkilöstön yhteistyönä. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Opetuksen järjestäjän tulee järjestää oppilaan opetus tarvittavin yksilöllisin tukitoimin heti tuen tarpeen ilmetessä. Perusopetuslain näkökulmasta oppilasta ei siis voida asettaa jonoon eri-

tyisen tuen järjestämiseksi. Tuki tulee antaa oppilaalle ensisijaisesti lähikoulussa, omassa opetusryhmässä erilaisin joustavin järjestelyin, ellei oppilaan yksilöllinen tuen tarve edellytä tuen järjestämistä erityisluokalla tai muussa soveltuvassa paikassa.

Oppilaalla on oikeus saada erityistä tukea, jos moniammatillisessa yhteistyössä todetaan, ettei oppilaan saama tehostettu tuki ole riittänyt. Kun oppilaalle suunnitellaan erityistä tukea, tulee konsultoida suomenkielisessä perusopetuksen erityissuunnittelijaa ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa pedagogista asiantuntijaa, jotta yhteistyössä pedagogiikkaa toteuttavan koulun henkilökunnan kanssa voidaan pohtia oppilaalle parhaiten sopivia erityisen tuen toteuttamisen muotoja. Perusopetuslain 17 §:n mukaisesti erityisen tuen päätöksessä tulee päättää oppilaan pääsääntöinen opetusryhmä sekä tarvittaessa perusopetuslain 18 §:n mukaisesti erityiset opetusjärjestelyt.

Erityistä tukea saavat oppilaat tilastoidaan kerran lukuvuoden aikana, tilastointipäivänä. Suomenkielisessä perusopetuksessa erityissuunnittelijat ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa pedagoginen asiantuntija kokoavat omalta alueeltaan tietoa oppilaista, joiden opetus toteutetaan erityisluokalla. Tätä tietoa hyödynnetään seuraavan lukuvuoden erityisluokkaverkon suunnittelussa, jotta tukea pystytään kohdentamaan lähipalveluna ja oikea-aikaisesti. Erityisluokkaverkko muodostuu suurpiirialueen tarpeiden mukaisesti ja sitä suunnitellaan yhteistyössä alueen koulujen kanssa sekä kokonaisuutta arvioidaan lukuvuosittain. Helsingin erityisluokkaverkko on laaja ja erityisluokkia sijoitetaan niille alueille missä oppilaat asuvat. Erityisluokkaverkon suunnittelulla pystytään turvaamaan alueen palvelutarpeet lähikouluperiaatteen mukaisesti.

Ote-opetus ja -perhetyö on yksi perusopetuslain 18 §:ssa mainitusta erityistä opetusjärjestelyistä, jota järjestetään suomenkielisessä perusopetuksessa. Ote-opetuksella ja -perhetyöllä tuetaan 7.–9.-luokkalaisia oppilaita, joiden koulunkäyntiä hankaloittavat runsaat poissaolot tai koulunkäynti on kokonaan keskeytynyt, jolloin syrjäytymisen riski on suuri. Ote-opetuksen tukena on aina perhetyön sosiaaliohjaaja, joka työskentelee koululla sekä nuoren toimintaympäristössä tavaten sekä nuorta että hänen vanhempansa. Ote-perhetyön edellytyksenä on, että oppilaalla on perhesosiaalityön mukainen tai lastensuojelun asiakkuus, mutta oppilasta ei ole sijoitettu pitkäaikaisesti lastensuojelulaitokseen. Oppilaan ja huoltajan tulee sitoutua Ote-perhetyöhön ja sosiaaliohjaajan antamaan tukeen ja Ote-opetuksen ja -perhetyön katsotaan hyödyttävän oppilasta. Toimintaan mukaan hakeutuu vuosittain 40-50 oppilasta ja perhettä, joista mukaan pääsevät yleensä kaikki kriteerit täyttävät oppilaat.

Ote-opetus ei ole erityisluokka eikä oppilas siirry opetukseen pysyvästi vaan Ote-opetus on väliaikainen ratkaisu, jonka ensisijaisena tavoitteena on oppilaan opiskelun käynnistäminen ja opetukseen kiinnittyminen sekä tukea oppilasta palaamaan oman koulun opetukseen. Ote-opetus on yksi tapa tukea oppilaan koulunkäyntiä, mutta samoja tukitoimia voidaan toteuttaa koulun ja lastensuojelun yhteistyönä oppilaalle myös ilman varsinaista Ote-opetusta. Jo ennen Ote-opetukseen siirtymistä koulun tulee osoittaa, että oppilasta on tuettu erilaisilla joustavilla opetusjärjestelyillä. Erityissuunnittelijat toimivat aina koulun tukena ja miettivät yhdessä koulujen kanssa pedagogisia ratkaisuja, miten opetusta voidaan toteuttaa oppilaalle, jolle ei ole voitu tarjota paikkaa Ote-opetuksessa ja -perhetyössä.

Ote-opetusta ja -perhetyötä toteutetaan viidellä alueella. Tietoa Ote-opetuksessa olevista ja hakeneista tilastoidaan kaupunkitasoisesti sekä alueittain. Tilastoihin kootaan tietoa muun muassa oppilaan saamasta tuesta ennen Ote-opetukseen hakeutumista, suunniteltu Ote opetukseen ja-perhetyöhön osallistumisaika sekä mahdollisesti kielteinen päätös sekä sen perustelut. Vuositason tietojen pohjalta käydään keskustelua alueiden erityissuunnittelijoiden, Ote-opettajien, Ote-ohjaajien ja Ote-koulujen rehtorien kesken. Nämä tilastot ja tiedot toimivat hyvänä pohjana ote- opetuksen ja perhetyön kehittämistyölle. Tilastoja hyödynnetään myös suunniteltaessa ja arvioitaessa kunkin oppilaan kokonaistilannetta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala yhdessä koulujen kanssa tekee jatkuvaa kehittämistyötä perusopetuksen tasa-arvon ja laadun vahvistamiseksi. Koulujen toimintakulttuuria ja toimintaa kehitetään vastaamaan alueen lasten ja perheiden tarpeita ja kehittämisen tavoitteena on lähipalveluiden vahvistaminen. Helsingissä kaikille sopivan koulun kehittämistoimintaan osallistuvat kaikki suomenkieliset ja ruotsinkieliset peruskoulut. Lisäksi kasvatuksen ja koulutuslautakunta toteaa, että suomenkielisessä perusopetuksessa erityissuunnittelijan ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa pedagogisen asiantuntijan tekemä säännöllinen yhteistyö koulujen kanssa mahdollistaa ajankohtaisen tiedon saamisen vahvaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevien oppilaiden kokonaistilanteesta. Tämä tieto on riittävää alueen palveluiden kehittämistyöhön. Perusopetuslain mukaan erityisluokille ei voida luoda jonotusjärjestelmää vaan oppilaalle on tarjottava tukea heti tuen tarpeen ilmetessä ja erityisen tuen järjestämispaikka tulee ilmetä erityisen tuen päätöksessä. Lisäksi lautakunta toteaa, että Ote-opetukseen ja-perhetyöhön hakeneiden sekä erityistä tukea saavien oppilaiden tilastointi ja tietojen kerääminen ovat nykyisellään riittävät.

08.03.2022

Asia/12

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt lausuntoa kasvatus- ja koulutuslautakunnalta 8.4.2022 mennessä valtuutettu Johanna Nuortevan toivomusponteen. Toivomusponnassa esitetään, että selvitetävän mahdollisuutta tilastoida ote-opetukseen ja pienryhmiin hakeneiden oppilaiden määrät ja tehdyt päätökset. Lisäksi edellyttää selvitetään tapoja rakentaa jonojärjestelmä sekä ote- että pienryhmäpaikoille hakeutumiseen, jotta järjestelmä on nykyistä läpinäkyvämpi, ennakoitavampi, ja toisaalta vahvan tuen tarpeen arviointia ja suunnittelua olisi helpompi toimialalla tehdä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Ansa Savolainen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 81035
anne.savolainen(a)hel.fi
Agneta Lundmark, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 84031
agneta.lundmark(a)hel.fi
Maria Tauriainen, Oppimisen tuen yksikön päällikkö, puhelin: 310 31855
maria.tauriainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Nuorteva Johanna, toivomusponsi, Kvsto 13.10.2021 asia 25

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano